

Vleermuisonderzoek Herenweg 74 Noordwijk

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming



Colofon

Status: Definitief

Project: BE/2017/301

Datum: 28 augustus 2018

Samensteller(s): ing. M.J. Visschers

Projectleider(s): ing. C.J. Blom

Opdrachtgever:



BURO SRO B.V.
't Goylaan 11
3525 AA Utrecht

Contactpersoon: mevr. A. Lont-Benjamins

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie bv.

© Blom Ecologie bv / Buro SRO B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie bv worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld

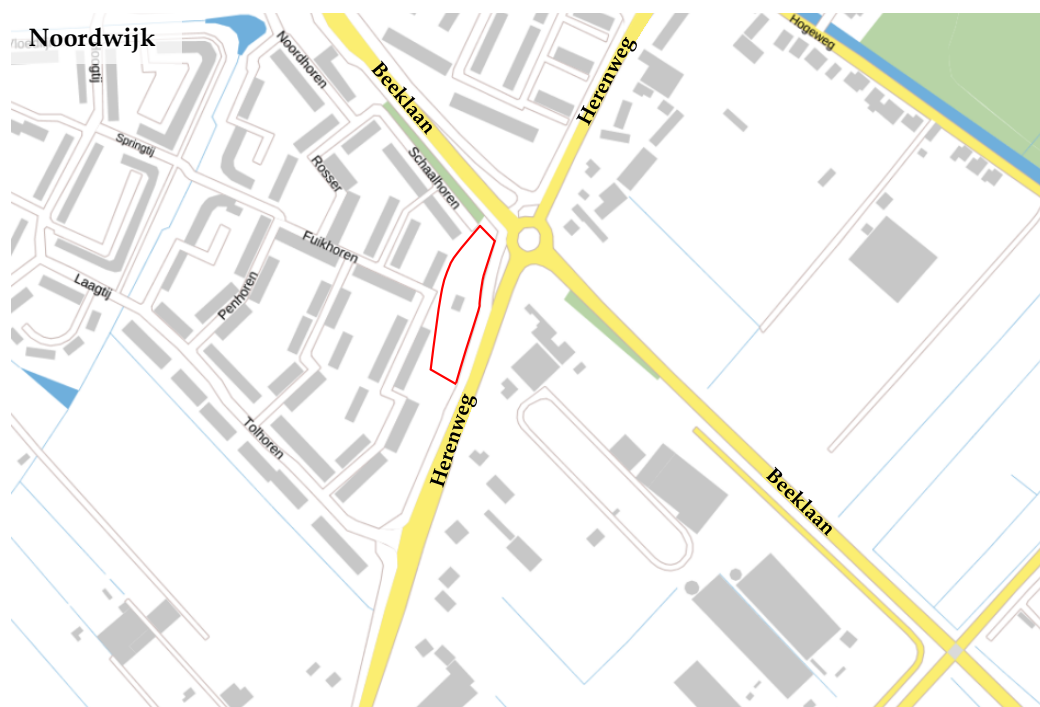
Inhoud

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep	6
1.3 Te verwachten soorten en functies	7
1.4 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	8
2 Methode	9
2.1 Methode	9
2.2 Inventarisatie	9
3 Resultaten.....	11
3.1 Waargenomen soorten	11
3.2 Aanwezige gebiedsfuncties	11
4 Conclusie	13
4.1 Conclusie	13
4.2 Vervolgstap(pen)	13
5 Literatuur.....	15
Bijlage 1 Overzicht waarnemingen.....	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Herenweg 74 te Noordwijk is een vrijstaande woning gesitueerd. De huidige eigenaren hebben het voornemen om de bestaande woning te slopen ten behoeve van de ontwikkeling van drie nieuwe woningen op dit perceel. Het huidige bestemmingsplan voorziet niet in meerdere woonbestemmingen en dient hiertoe gewijzigd te worden. Omdat de gedurende de ontwikkeling mogelijk negatieve effecten voor beschermde soorten op kunnen treden is het plangebied (figuur 1), middels een oriënterend onderzoek, onderzocht op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens getoetst aan de effecten van de werkzaamheden (Vos, 2017).



Figuur 1 De rode kader weergeeft de ligging van de planlocatie aan de Herenweg 74 te Noordwijk (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen of een essentieel leefgebied van vleermuizen niet worden uitgesloten. Om de mogelijke negatieve effecten voor vleermuizen in kaart te brengen is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Buro SRO heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn er vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenoemde activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de leefomgeving van vleermuizen?

1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep

Plangebied

De planlocatie is gelegen aan de zuidoostkant van Noordwijk ter hoogte van Herenweg 74. Ten oosten van de planlocatie ligt landbouwgebied dat fungeert als bollenteeltgebied. Het centrum van Noordwijk-Binnen ligt circa 800m noordelijk van de planlocatie. Op de planlocatie zijn een vrijstaande woning en een vervallen schuurtje aanwezig. De te saneren woning is gedateerd, met op plaatsen kieren en scheuren en losliggende dakpannen op het zadeldak. De siertuin ten noorden van de woning is overwoekerd door bamboe en braamstruweel. In en rondom de tuin staan diverse hagen, struiken en grote bomen. Een uitgebreidere beschrijving van het plangebied en een fotografische impressie hiervan zijn opgenomen in rapportage van het oriënterend onderzoek (Vos, 2017).

Ruimtelijke ingreep

De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- Verwijdering van de siertuin: afvoer groen en materiaal;
- Sloop van de bestaande woning: sloopwerkzaamheden en afvoer materiaal;
- Egaliseren terrein; graafwerkzaamheden en grondtransport;
- Terrein bouwrijp maken: aanbrengen puinbed, aanleg nutsvoorzieningen e.d.;
- Realisatie woningen: algemene bouwwerkzaamheden;
- Revitalisatie terrein: algemene hoveniers- en overige werkzaamheden.

Effecten

Naar aanleiding van de beoogde ruimtelijke ingrepen kunnen de volgende effecten voor vleermuizen optreden:

- beschadigen, doden en verwonden van, nestgebonden, juveniele of individuen van vleermuizen;
- wegnemen/vernietigen van voortplantings- of vaste- rust en verblijfplaatsen van vleermuizen.

1.3 Te verwachten soorten en functies

Uit oriënterend onderzoek bleek dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor vleermuizen (Vos, 2017). De te saneren woning is gedateerd, met op plaatsen kieren en scheuren en losliggende dakpannen op het zadeldak. Het is derhalve voor vleermuizen mogelijk om middels verschoven of gebroken dakpannen, openingen bij de dakgoot en kapotte daklijsten onder het dak of in de spouwruimte te komen. Dergelijke holtes zijn geschikt voor vleermuizen als potentiële vaste rust- en/of verblijfplaats. Tevens biedt de hoge vegetatie volop rust-, schuil- en foerageermogelijkheden voor fauna. Op basis van habitatkenmerken, het geprefereerde habitat van de soort en expert judgement is beoordeeld dat de te renoveren bebouwing mogelijke een functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats voor (deels) gebouwbewonende vleermuizen. Dit betreffen met name gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De laatvlieger is ook een typische gebouwbewonende soort die relatief veel voorkomt in Nederland. De soort is aanzienlijk groter dan de genoemde dwergvleermuizen. De openingen in de woning (kieren e.d.) worden te klein geacht voor laatvlieger.

1.4 Kader Wet natuurbescherming

Habitatrichtlijn (vleermuizen)

Alle inheemse vleermuissoorten vallen onder het zwaarste bescherming regime, tabel 3. Vleermuizen maken gebruik van 4 typen verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaats).

Afhankelijk van de soort bevinden deze verblijfplaatsen zich in gebouwen, bomen, rotsen of andere specifieke locaties. In de schermer- en nachtperiode trekken vleermuizen van de verblijfplaats naar de foerageergebieden. Vleermuizen opportunistisch waardoor er vaak sprake is van een geleidelijk diffuse verspreiding gedurende de avond. Vleermuizen oriënteren zich op elementen in het landschap tijdens de migratie tussen de verblijfplaats en foerageergebieden. De verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving (foerageergebieden en verbindingsroutes) zijn strikt beschermd. Wanneer er bij ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van aantasting van de verblijfplaatsen en/of functionele leefomgeving leidt dit altijd tot een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen alsmede de functionele leefomgeving van vleermuizen bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Andere Soorten). De belangrijkste artikelen zijn hieronder weergegeven.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5. Habitatrichtlijn

- 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Methode

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol. Het vleermuisprotocol is ontwikkeld door Het Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging (2013). Het protocol vormt een kwaliteitsstandaard wat jaarlijks geëvalueerd wordt. Onderzoeken die volgens het protocol uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd naar de standaarden van het protocol. In navolging van het protocol dienen voor dit onderzoek 4 bezoeken te worden afgelegd in de periode (1 april) 15 mei t/m 1 oktober (15 oktober) Weersomstandigheden; minimale temperatuur 5 °C, maximale windkracht 3 Bft en als neerslag maximaal motregen.

2.2 Inventarisatie

Veldbezoek

De planlocatie is 4x bezocht (tabel 1) door medewerkers van Blom Ecologie B.V.. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is gelet op foeragerende en communicerende vleermuizen.

Tabel 1 Veldbezoeken op de planlocatie. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het vleermuisprotocol.

	datum	weersomstandigheden
Vleermuizen 1	26 juni 2017	droog (0/8), 16 °C, wind 1-2 Bft
Vleermuizen 2	20 juli 2017*	droog (4/8), 20 °C, wind 1-2 Bft
Vleermuizen 3	25 augustus 2017	droog (0/8), 19 °C, wind 1-2 Bft
Vleermuizen 4	20 september 2017	droog (0/8), 16 °C, wind 0-1 Bft

** Deze veldbezoeken hebben plaatsgevonden in de suboptimale periode (1 april t/m 15 april, 15 juli t/m 1 augustus, 1 oktober tot en met 15 oktober of 1 november, vleermuisprotocol). Op basis van de zachte weersomstandigheden in de zomer en het najaar en de (onverminderde) activiteiten van vleermuizen op diverse onderzoek locaties, heeft de onderzoek ronde in de suboptimale periode niet geleid tot een ander beeld van de werkelijke situatie. Er behoeven derhalve geen correcties of kanttekeningen te worden aangebracht in de waargenomen soorten, aantallen en gedrag tijdens dit veldbezoek.*

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *heterodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de sonargeluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-05. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND.

3 Resultaten

3.1 Waargenomen soorten

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is een typische gebouwbewonende soort. Deze soort gebruikt ruimten onder daken, in spouwruimtes en achter gevelbekleding als kraam-, zomer, paar-, en overwinteringslocatie (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). Tijdens alle veldbezoeken ten behoeve van vleermuizen zijn waarnemingen gedaan van foeragerende gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*). De meeste waarnemingen betreffen passerende en/of kort foeragerende individuen. Tijdens de bezoeken ten aanzien van de paarverblijfplaatsen enkele kort roepende mannetjes gehoord. Op twee locaties, buiten het plangebied, wijzen indicerende gedragingen van gewone dwergvleermuizen op paarverblijfplaatsen. Het betreft de woning aan de Schaalhoren 13 en Oblihoren 1. Er zijn in het plangebied geen kraam-, zomer-, paar-, of winterverblijfplaats vastgesteld.

Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn met name overvliegende, rustende of foeragerende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen onder andere: kauw, pimpelmees, vink, spreeuw, lijster en kleine mantelmeeuw. Enkele van de vorengenoemde algemene soorten broeden ook in bebouwing. Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek gelet op nestindicerend gedrag van overige gebouwbewonende soorten. In de te slopen bebouwing zijn geen nesten gedefinieerd. Wel is het aannemelijk dat in bomen, struiken en overige omliggende vegetatie nesten van lijsters, duiven, kraaiachtigen en kleine(re) zangvogels aanwezig zijn.

3.2 Aanwezige gebiedsfuncties

Tijdens de inventarisatie zijn gewone dwergvleermuizen waargenomen (3.1). Per functie wordt beschreven wat de betekenis is voor de waargenomen soorten. In bijlage 1 is een kaart opgenomen van de verblijfloctaties en het functionele leefgebied van vleermuizen.

Verblijfplaatsen en leefgebied vleermuizen

Gedurende het onderzoek zijn twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis geconstateerd. Deze verblijfplaats bevindt zich buiten het planlocatie. Het is aannemelijk dat in de directe omgeving van de planlocatie meerdere verblijfplaatsen (zomer, winter, kraam, etc.) van de waargenomen individuen gesitueerd zijn. Aangezien er voldoende potentieel geschikt en vergelijkbaar leefgebied in de directe omgeving aanwezig is, alsmede gelet op de werkzaamheden leiden deze wijzigingen niet tot het ongeschikt raken van potentieel foerageergebied of migratieroutes. Gelet op de hoeveelheid waargenomen vleermuizen, het ontbreken van aangetroffen verblijfplaatsen binnen het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling is de aanwezige vleermuispopulatie niet in het geding. Overtreding van de Wet natuurbescherming is niet van toepassing.

4 Conclusie

4.1 Conclusie

In de periode juni t/m september 2017 is onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen in de woning Herenweg 74 te Noordwijk uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het vleermuisprotocol (NGB, 2017). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat in de te renoveren bebouwing geen verblijfplaats(en) van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op het functionele habitat. De beoogde ontwikkeling heeft geen negatief effect voor vleermuizen en leiden derhalve niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten van en/of verblijflocaties van andere soorten op de planlocatie. Er zijn geen nesten van overige soorten aangetroffen. Zoals beschreven staat in de vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). Om overtreden van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

4.2 Vervolgstep(pen)

Voor de uitvoering van renovatie is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk t.b.v. vleermuizen. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk. Er zijn echter wel enkele vervolgstappen nodig om negatieve effecten van de beoogde ontwikkeling op algemene broedvogels te voorkomen. Tevens zijn maatregelen wenselijk om de tijdelijke verstoring van het foerageergebied en de vliegroute van vleermuizen te mitigeren.

- De uitvoering van de werkzaamheden dient bij voorkeur uitsluitend plaats te vinden tussen zonsopkomst en zonsondergang. Bij werkzaamheden in de schemerperiode dient een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toegepast te worden teneinde verstoring van vleermuizen in de directe omgeving te voorkomen. Hieronder kan onder andere worden verstaan: beperkte hoogte van lichtmasten, verlichting naar beneden richten en convergeren, toepassen van UV-vrije verlichting, gebruik van sterk bundellicht vermijden et cetera.
- De uitvoering van de groenwerkzaamheden, betreffende de kap/verwijdering van de bestaande groenelementen, dient buiten het broedseizoen om plaats te vinden. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode medio maart – medio juli.
- De overige te treffen maatregelen zijn beschreven in het oriënterende onderzoek (Vos, 2017).

5 Bronvermelding

BIJ 12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ 12, Utrecht

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Vos, A.E., 2017. Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Herenweg 74 te Noordwijk. Blom Ecologie B.V., Waardenburg

Websites

www.arcgis.nl

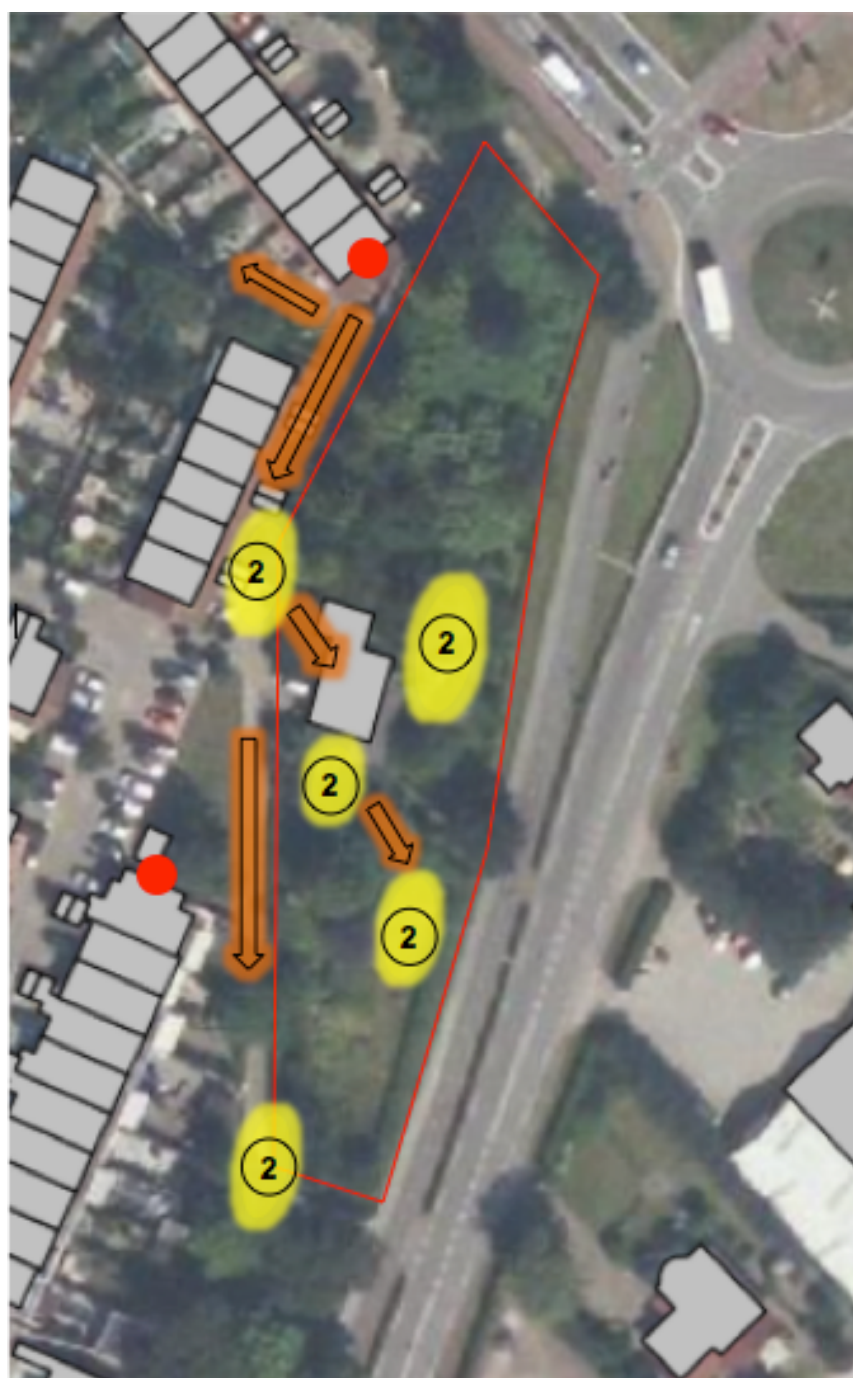
www.planvieuwer.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen



Legenda

-  Vliegroute
-  Foerageerlocaties gewone dwergvleermuis
-  Maximaal foeragerende vleermuizen op 1 moment
-  Verblijfplaats gewone dwergvleermuis

